

Izhaja vsaki četrtak ob 4. uri popoldne. Rokopisi se ne vračajo. Nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Cena listu znaša za celo leto 4 krone, za pol leta 2 kroni. Za manj premožne za celo leto 3 krone, za pol leta K 1.50. Za Nemčijo je cena listu 5 K, za druge dežele izven Avstrije 6 kron.

Rokopise sprejema „Narodna Tiskarna“ v Gorici, ulica Veturini št. 9.

Izdajatelj in odgovorni urednik: J. Vimpolšek v Gorici.

Tiska „Narodna Tiskarna“ (odgov. L. Lukežič) v Gorici.

Gospodarsko delo „Goriške zveze“, v l. 1908.

Danes se je vršil obobilni udeležbi občni zbor „Goriške zveze“. O sklepih tega zbora bomo poročali o drugi priliki. Tu hočemo podati le glavne podatke o napredovanju in delovanju tega važnega zavoda v minulem letu 1908. „Goriška zveza“ je napravila v minulem letu v gospodarskem oziru velike korake naprej. Ne moremo sicer reči, da je bilo nje delo popolno. Nedostaje še mnogo, kar bomo morali v prihodnosti spopolniti. Tudi ne moremo reči, da se je vsak naš korak, ki smo ga storili, posrečil, a reči treba, da je bilo v minulem letu mnogo dela in vsestranskega napredka, ki nas navdaja s ponosom in pogumom za nadaljnje delo v prid goriškemu kmečkemu in delavskemu ljudstvu, kateremu je v prvi vrsti zavod namenjen.

Koncem l. 1907 je bilo pri „Goriški zvezi“ 28 zadrug, koncem l. 1908 pa 58 in sicer 39 raiffeisenovk, 3 posojilnice Schulze-Delitsch-vega sestava, 4 mlekarne zadruge, 1 živinorejska, 5 kmetijskih in konsumnih, 3 obrtne, 1 kletarska, 1 vrtnarska in 1 trgovinska zadruga. V tekočem letu 1909 je število pridruženih zadrug narastlo na 63 in sicer imamo v ajdovskem sodnem okraju 7 posojilnic, v goriškem 18 posojilnic in 12 nadenarnih zadrug, v kantskem 1 posojilnico in 1 nede-

narno zadrugo, v krminskem 2 posojilnici, v tominskem 3 posojilnice, v cerkljanskem 1 posojilnico in 2 nadenarni zadruge, v kobariškem 6 posojilnic in 1 nadenarno zadrugo, v bovškem 1 posojilnico in 1 nadenarno zadrugo, v komenskem 5 posojilnic, v sezanskem 1 posojilnico in v tržiškem 1 posojilnico.

Skupnega prometa je bilo v letu 1907 kron 1.774.044.74, v letu 1908 pa K 3.984.231.86.

Denarna sporavnava z zadrugami je znašala v l. 1907 K 684.405.07, v l. 1908 pa K 1.432.077.24.

Stanje naloženega denarja pridruženih zadrug je bilo koncem leta 1907 K 273.565.70, koncem l. 1908 pa kron 595.322.91. Stanje izposojil vseh pridruženih zadrug je bilo koncem leta 1907 K 157.513.12, koncem l. 1908 pa K 326.492.82.

Denarni promet s „Centralno posojilnico“ je znašal v l. 1907 K 788.435.58, v l. 1908 pa K 1.648.009.96. Naloženega denarja pri „Centralni posojilnici“ je bilo koncem l. 1907 K 124.091.47, koncem l. 1908 pa K 281.082.46. Izposojil je bilo pri „Centralni pos.“ koncem leta 1907 K 5.461.84, koncem l. 1908 pa K 52.114.45.

Blagovni promet je znašal l. 1907 K 98.406.93, v l. 1908 pa K 209.563.03. Tega prometa se je udeleževalo l. 1907 le 17 zadrug.

V „Goriški zvezi“ se je osnoval v minulem letu po prizadevanja g. dež. odbornika Berbuč-a vinarski odsek, ki ima nalogo pospeševati razprodajo domačih vin. Ta odsek je poskrbel, da

so bila naša vina častno zastopana na dunajski vinski razstavi. Za to svoje delovanje je bila „Goriška zveza“ odlikovana s častno diplomom.

Pri vsem tem ogromnem delu je „Goriška zveza“ končala poslovno leto 1908 le z malim dobičkom K 759.24, kar priča, da se je „Goriška zveza“ v l. 1908 žrtvovala za kmečke koristi, ki jih zastopa.

Vinska razstava na Dunaju.

Naša dežela prideluje dosti in dobrega vina. Če kje, je pri nas grozdje zdravo in zrelo, sploh ima vse pogoje v sebi, da se iztisne iz njega zdrava in izvrstna kapljica. Izvestno je tudi, da je postal naš kmet napreden v vinogradu, skrbi, da redi najboljše vrste trt, doma pa da izdela iz grozdja vino po najumnejšem načinu. Vkljub temu ni mogel letos svojega pridelka razprodati, ali pa ga je moral oddati po jako nizki ceni. Kar je iztržil, ne zadostuje v pokritje stroškov, katere mu vinograd povzročuje.

Kaj je temu krivo?

V prvi vrsti to, da niso naša vina znana v svetu in niti ne v naši avstrijski domovini. Razen v par sosednjih kronovinah, na Kranjskem in Koroškem, ne poznajo naših vin, in če jih drugod tudi točijo in razprodajajo, godi se to pod drugim imenom.

Drugi vzrok, ki je potisnil v tem letu vinu kup tako nizko, je vinski kartel. Res, da je bila letina bogata tudi drugod, posebno na Nižje Avstrijskem in Ogerskem, o čemer bomo še govorili; toda če bi se več vina pridelalo, nego ga je mogoče zavžiti, tedaj bi blago preostajalo pridelovalcu. Temu pa ni bilo tako. Vino se je razprodalo, a po zelo nizki ceni. Če se je pa razprodalo, je to znamenje, da se je tudi konsumiralo in da ga je bilo treba.

Potemtakem nam je hoditi dvojno pot za odstranitev vinske krize. Prvič je treba skrbeti, da se svet seznanji z našimi pridelki, ali — kakor pravimo — treba je skrbeti za izdatno reklamo; drugič razrušiti kartel.

Kot izborno sredstvo v dosego prvega namena je smatrala naša dežela vinsko razstavo, ki se je vršila 13. in 14. t. m. na Dunaju v ljudski kleti magistratne palače. Zato se je pa tudi udeležila v obilni meri te razstave. Različna društva in družbe in drugi činitelji so kar tekmovali, da bi bili na razstavi častno zastopani, kar so tudi v polni meri dosegli.

V ta namen osnoval se je v Furlaniji poseben odbor, „Goriška zveza“ je izvolila poseben vinarski odsek, na slovenski strani trudili so se v to svrhu še slov. kmetijsko društvo, vinarska zadruga v Gorici, vinarsko društvo v Tomaju in drugi. Da so tudi občine in okraji tekmovali, je razumljivo. Najčastnejše je bila pa zastopana občina Dornberg. Tu je ljudstvo

LISTEK.

Podoreharji.

Povest iz naših gor. Spisal Jos. Košanov. (Dalje.)

No, Bog ti pomagaj! Jaz ...

Stricu Dreju je prekinil nadaljnje govorenje France, ki je vstopil in prisedel za mizo. Marica je vstala, odnesla štiri krožnike v kuhinjo in se potem vrnila, da odnese še ostalo, ko povečerja France. A je morala čakati precej časa, ker brat je pripovedoval med večerjo očetu, kaj mislijo ljudje o njegovem podjetju.

„Pri Olivu v Robiču sem bil. Pod večer so prišli nekateri krejski možje dol in govorili so potem z drugimi, ki so jih dobili že pri mizi, o vas, kako da ste predrago plačali, pa da ne boste imeli pri tem nobenega dobička, in da boste srečen, če dobite ne glede na trud, toliko, kolikor ste dali za les. In tako naprej je šlo. Jaz sem se napravil domov in ko sem šel mimo njih mize, sem jim rekel: „Rešajte raje svoje stvari, mi bomo pa svoje in vemo, kaj delamo!“

Spogledali so se in utihnili. Da so potem naprej govorili, se razume.“

To je povedal France in povečerjal. Oče mu je rekel na njegove besede: „Prav si jim povedal. Saj drugega res ne znajo, kakor da vlačijo človeka po zobeh, če vidijo, da mu gre dobro.“

„Daj Marica, pospravi še to, potem pomolimo!“ je ukazala Podoreharica hčeri. Ukazano je izvršila hitro in se vrnila.

Kmalu nato so res molili po stari navadi, kot se je od roda do roda. Oče je molil na debel družinski rožar naprej in drugi za njim.

Čez pol ure je bila Podoreharjeva hiša zaprta in okna so bila že temna. Nad vasjo je slonela jasna poletna noč, v katero je zadonel zdaj pa zdaj glasen vrisk in zaljubljena pesem, ki je prišla glasna iz fantovskih grl in šla preko vasi in sanjajočih polj in zamrla. In tu in tam je utonila izmed milijonov sester zvezda in švignila hitro kakor misel žareča skozi zrak in že je ni bilo več... Človek, ki bi jo videl, bi se nehote zamislil in žalost bi objela njegovo srce in mu govorila: „Glej moj dragi,

tako je s srečo posameznika. A pride včasih in sreča tudi utone. Videli smo jo, ko je žarela in smo jo želeli sami, ko pa pada, obžalujemo onega, katerega je zapustila, in ne želimo si biti na njegovem mestu.“

O Bog, res je tako!

III.

Peter Huhi, oni mož, ki ga je omenil v gostilni pri Jurečevki Podorehar, se je bližal Potokom, ko je zaslišal za sabo poštni rog. Vstavil se je in pogledal nazaj proti Kredu. Kmalu se je prikazala na koncu vasi breginjska pošta in se pomikala počasi naprej, ker s Kreda do Potok je bil precej strm klanec.

„Na, na, srečo pa imaš Peter“, si je mislil Huhi sam pri sebi. „Do Breginja se lahko pelješ in potem imaš še kake tri ure, pa si doma, kjer te gotovo težko čakajo.“

Voz se mu je bližal, le par streljav je bil še oddaljen.

„Ho Mate, udari po konju!“ Kakor bi zazvenelo jeklo, tako krepko je prišel Huhitov poziv do postiljona Mateja:

mož je prijel za vajeti, švignil z bičem po zraku in kmalu nato se je vstavil voz pred Petrom.

„Lej, lej, Huhi, ti tukaj. Kje pa si bil? V Kredu, ali še bolj daleč?“

Huhi je vstopil, se vsedel poleg postiljona in mu začel govoriti, po kakih opravkih je šel.

Ko sta bila že izven Potok, je končal Prosnidčan s svojim pripovedovanjem in Mate se mu je začudil.

„Kaj vse mi poveš! Vsak dan sem na cesti in vsak dan peljem od Breginja do Kobarida kakega človeka in od Kobarida do Breginja tudi, a tega nisem še slišal. In Podorehar, ki mi navadno vse zaupa, ki se pelje z menoj, ni besedice črnil o tem. Čakaj, čakaj, ga že pobožam!... Hi, vranec, hii!...“

Vsako malo časa je moral Mate vspodbujati konja, ker cesta je postajala grapasta in solnce se je že približalo nizko nad Mijo. Dolge sence dreves ob poti so silile v postiljona, da mora precej pognati, če hoče priti do Breginja, ko bodo še žareli oblaki nad gorami, kakor bi bile potrošene rudeče rože čez nebo... (Dalje prihodnjič.)

trezno misleče, konservativno, a napredno v lepem pomenu besede.

Razstavo je priredilo društvo za varstvo avstrijskega vinogradarstva.

Uverjeni smo, da vstrežemo našim vinogradnikom, ako jim podamo tu za danes najvažnejše podatke te razstave glede vdeležbe s posebnim ozirom na slovensko stran goriške dežele.

Vina so bila razvrščena v dve glavni skupini: bela in črna vina. Izložnikov belih vin je bilo 542, med njimi nekateri z različnimi vrstami; črnih vin pa 236. Po kronovinah kaže razstava 210 izložnikov z Nižje Avstrijskega, 142 z Moravskega, 92 z Goriškega, 28 s Štajerskega. V manjšem številu so potem še zastopane dežele: Tirolsko, Kranjsko, Istra, Dalmacija, Hercegovina in Trst.

Za črna vina je bilo izložnikov z Nižje Avstrijskega 37, z Moravskega 53, z Goriškega 79, z Štajerskega 18; iz Tirolov 24, v manjši meri so bile zastopane druge gori navedene kronovine. Kar se tiče torej črnega vina, je bila naša dežela glede števila izložnikov najbolje zastopana. Sploh pa se je z merodajnega mesta priznalo, da zavzema z ozirom na število izložnikov in na različne vrste vin naša kronovina drugo mesto v Avstriji.

(Konec prihodnjic.)

Politični pregled.

Politični položaj.

Načelniki klubov so v torek sklenili, da do drugega junija t. l. ne bode več plenarne seje poslanske zbornice, češ, da se na ta način daje proračunskemu odseku prilika, da pravočasno reši proračun. Agencija „Centrum“ pa pravi sedaj, da tiči za tem odgodjenjem državnega zbora neki drug zajec. Omenjena agencija trdi namreč, da baron Bienenrath ne čuti več pod seboj trdnih tal ter da bi znala pri sedanjemu razpoloženju poslancev dati poslanska zbornica njegovi vladi kako zausnico, ki bi bila podobna nezaupnici. Posebno je baje za to pripraven nujni predlog dr. Šusteršiča tičoč se bosanske agrarne banke. Pa tudi finančne predloge finančnega ministra Bilinskega nimajo v zbornici dokaj prijateljev. Sploh da se bode moral Bienenrath kmalu prepričati, da tudi proti Slovanom se ne da vladati v Avstriji.

Proračunski odsek državnega zbora.

Proračunski odsek je v pond. sprejel proračun poljedelskega ministerstva. Poljedelski minister Brat je izrazil živo željo, da bi se rešilo vprašanje razdolžitve zemljišč. Vendar bo treba premagati precejšnje težave, posebno glede vprašanj eksekucij in hipotekarnega kredita. Potem je naznanil zakonito ureditev vprašanja kolonov na Goriškem. Glede novega zakona o vodnih pravicah je uže posvetovanje med posameznimi ministri. Obljubil je, da se bo vlada ozirala na izražene želje glede poljedelskih šol.

V torek je proračunski odsek rešil proračun za ministerstvo notranjih reči.

Oboroževanje brez konca in kraja.

Zadnji čas so počele razne države kar tekrovati v oboroženju. Avstrija zgradi v teku 7 let sedem „dreadnoughtov“, t. j. velikih vojnih ladij, Italija 9 ali celo 10. Anglija pa bode uže letos začela graditi take velikanske vojne ladje, katerih misli napraviti osem in če bi se ji zdelo to premalo, pa bi jih k letu še toliko zgradila. Pa tudi Nemčija bode začela z gradnjo novih velikih vojnih ladij. Vse to stane pa mnogo stotin milijonov. Zato pa se nam ne kaže bodočnost nič kaj prav prijetna, kajti davčni vijak navijal se bode vedno bolj in bolj in denar romal bode v blagajne za pokritje stroškov za oborože-

vanje, a ne zaboljšanje gmočnega stanja kmečkega ljudstva, rokodelcev in drugih podpore vrednih slojev.

Tirolski katoliški zbor zaključen.

V nedeljo je bil zaključen prvi tirolski deželni katoliški shod. Tem povodom je bil v mestni dvorani slavnostni shod. Udeležba je bila ogromna. Papež je poslal svoj blagoslov. Shod sta brzojavno pozdravila tudi nadvojvoda Fran Ferdinand in Evgen. Shod je v daljšem govoru pozdravil tudi bridenski knezoškof dr. Alterwiesel. Vseučilišni profesor Hofmann je govoril o tisku in zahteval, naj bodo tirolski katoliški složni in naj podpirajo Pijevo društvo. Prof. dr. Mihael Mayer je govoril o verski nevarnosti na Tirolskem. Profesor Anton Müller je govoril o veri, patriotizmu in vzgoji. Konečno je govoril še opat Bacher, nakar je bil shod zaključen.

Darovi.

Jubilejni darovi za „Slovensko sirotišče“:

P. n. gg. Jakob Ivaničič, Selce pri Kamnu 20 K, Marija Stepančič 2 K, Terezija Silič 1 K, Alojzij Maraž, št. Ferjan 30 v, Ivan Jakin, Gor. Cerovo 35 vin., Jakob Rejec, župnik, Čepovan 3 K.

Bog poplačaj stotero! Vse v boljšo bodočnost slovenskega naroda pod slavno vlado Njega Veličanstva cesarja Franca Jožefa I!

Za „Alojzijevišče“:

Za majniški izlet sta darovala: Monsignor Skočir, dekan 20 K, preč. g. Franc Švara, kaplan 10 K.

Za novo monstranco: Preč. g. župnik Rojec 20 K, preč. g. dekan Berlot 10 K, preč. g. Edvard Štrekelj 10 K. (Za monstranco potrebuje „Alojzijevišče“ še 20 K.)

Za zavod: Slavno županstvo Cerkno 20 K, preč. g. vikar J. Seljak 4 K, p. n. Sever 50 l belega vina.

Vsem dobrotnikom prisrčna hvala in Bog plati!

Domače in razne vesti.

NA ZNANJE. — Kakor je bilo naznanjeno v zadnjem „Primorskem Listu“, stopili smo v zvezo poštnege čekovnega prometa. Naročniki, kateri prejmejo položnico, naj zapišejo nanjo svoto, ki jo dolžujejo „Primorskemu Listu“ in naj jo kmalu odpošljejo. Kdor ne more naročnine takoj poslati, naj položnico shrani, da jo porabi o svojem časa. Na ta način si naročniki prihranijo stroške za znamke, ker za položnice ni treba nobene znamke.

Vesele blinkočne praznike vošči „Primorski List“ vsem cenjenim naročnikom, čitateljem in somišljenikom.

Vipavska železnica. — Delniško društvo tega imena je imelo preteklo soboto svoj šesti redni občni zbor na Dunaju, kjer ima po pravilih svoj sedež. Predsedoval je dr. Gregorčič, vlado je zastopal sekcijski svetnik baron Kraus, deželni odbor pa profesor Berbuč. Delničarji so bili delom osebno, delom po pooblaščenih navzoči v postavnem številu. Poročilo in letni račun sta se potrdila, oziroma vzela na znanje soglasno. Nato se je vršila volitev upravnega sveta za naslednja tri leta. Izvoljeni so bili po vskliku vsi dosedanji svetniki. Vlada je imenovala in sodni odvetnik dr. Klement Sežun in višji stavbeni svetnik Forster. Na to se je konstituiral novi odbor, ki je izvolil predsednikom dr. Gregorčiča, njegovim namestnikom prof. Berbuča.

Društveni upravnik je dvorni svetnik dr. Werner.

Dar. — Veleč. gg. monsignor Lukežič in prof. dr. Zorn sta darovala lepo število knjig „Slov. katol. delavskemu društvu“ in društvu „Skalnica“. Bog poplačaj!

Odbor „Slovenskega sirotišča“ je tako-le sestavljen: Monsignor Jos. Pavletič, ravnatelj, dr. A. Pavlica, podravnatelj in blagajnik, župnik Iv. Kokošar, prefekt, šolski nadzornik in prof. Fr. Finšger, zapisnikar.

Imenovanje. — Deželnosodni svetnik v Gorici g. Dionizij Ušaj je imenovan svetnikom višjega deželnega sodišča v Trstu.

Kranjski liberalci razkrinkani. — Tajili in tajili so kranjski liberalci svojo zvezo z Nemci proti „Slovenski ljudski Stranki“. Imenovali so lažnike in obrekovalce vse one, ki so trdili, da med njimi in Nemci obstoja zveza, in ljubljanski župan Iv. Hribar se je osmelil celo izreči grožnjo, da odstopi od vseh časti, ako se kdo upa dokazati to zvezo. Njih glasilo „Slov. Narod“ pa je nasprotno večkrat našo goriško „Slovensko ljudsko Stranko“ obdolžil, da je zvezana z Lahi, brez da bi prinesel dokaz resnice za to. A to se je maščevalo, in sicer bridko maščevalo. Pretečeni teden je namreč prišla na dan pogodba, katero je sklenila ljubljanska liberalna stranka z Nemci. To se je zgodilo v seji trgoveške zbornice. Svetnik trgoveške zbornice, Nemeč, Ambroschitsch je spravljal na dan to pogodbo v originalu, katera pogodba nosi Hribarjev in Tavčarjev ter Grasellihev podpis od zastopnikov slov. liberalcev, in treh kranjskih nemških veleposestnikov. V tej pogodbi priznavajo slovenski liberalci Nemcem pravico do zastopstva v občinskem svetu ljubljanskem, v trgovski in obrtni zbornici, zagotavljajo deželno podporo ljubljanskemu nemškemu gledališču, nemškega zastopnika v dež. kulturnem svetu in ne vemo še kaj. Vsa slovenska javnost stoji očarana pred tem razkritjem. Kranjski in goriški liberalci pa so tako drzni, da skušajo to pogodbo celo opravičevati. Sramota za slovenske izdajalce, ki se vežejo na škodo naroda z Nemci, ki prodajajo slovenske interese za skledo leče našim najhujšim narodnim nasprotnikom. Slovensko ljudstvo, poglej liberalce, kako izdajajo tvoje pravice in kako sramotno se s teboj igrajo!

Umrl je na Pontiebi (Ponteba) ondodni župnik preč. gosp. monsignor Ivan Modrijan v starosti okoli 60 let. Blagi pokojnik je bil rodom beneški Slovenec iz Platišč. Bil je župnik na Pontiebi že 30 let. Dasi je služboval med laškim ljudstvom, bil je vedno zvest ud „Družbe sv. Mohorja“ že od leta 1878. Njegovega imena pa ne dobimo v koledarjih v seznamu beneško-slovenskih Mohorjanov v videmski nadškofiji, pač pa pod dekanijo Trbiž v krški škofiji. Huda bolezen ga je prikovala že v veliki noči na posteljo, iz katere mu ni bilo usojeno več ustati. Bil je duhovnik po srcu Gospodovem. Mir njegovi plemeniti duši!

Vprašanje uredniku „Kmečkoga Glasa“. — Pred leti, ko ste pripeljal črešnje na trg, plačali so vam dunajski prekupci po 24 vin. za kg, dan pozneje pa so bile po K 140 za kg. Svečano ste se pridušil, da bodete uže tako vpeljali, da bomo sami kmetje naše sadje preč pošiljali ter je drago prodajali.

Evo vam sedaj lepe prilike! Zgodnje črešnje so bile pred nekoliko dnevi po 80 vin. kg. sedaj so pa po 8—12 vin. Vipavci jih ne marajo brati, ker se jim ne splečajo! Sedaj imate lepo priliko, da kupčijo tako uredite, da bomo naše sadje dražje prodajali! Ako pa niste v stanu tega storiti, ako ne

morete Vaših obljub izpolniti, kako naj imenujemo Vaše delovanje!? Farbanje, ali ni res? Pričakujemo točnega odgovora! Več kmetov

iz vipavske doline.

Vabilo na javno telovadbo notranjskih in goriških „Orlov“, ki se bode vršila dne 30. maja 1909 v Vipavi. Spored: 1. Do 9. in pol ure dopoldne zbirališče v Logu pri Vipavi in odhod. 2. Ob 10. uri dohod v Vipavo in pozdrav. 3. Na trgu sv. maša s kratkim nagovorom. 4. Po sv. maši obhod in kosilo. 5. Ob 1. in pol uri popoldne telovadna skušnja. 6. Ob 4. uri javna telovadba „Orlov“: a) rajalni nastop, b) proste vaje, c) skupine, č) orodna telovadba, d) rajalni odhod. 7. Po javni telovadbi ljudska veselica „Pod skalo“ s šaljivo pošto in srečkanjem. Pri javni telovadbi in ljudski veselici svira popolna vojaška godba pešpolka št. 47 iz Gorice. Vstopnina k javni telovadbi: Sedež I. vrste 2 K, II. vrste 1 K; stojišča 50 h; k ljudski veselici 40 h. Vstopnice se dobivajo do 29. maja pri Silvestru Ivanu v Vipavi in 30. maja pri blagajni. K najobilnejši udeležbi vabijo notranjski in goriški „Orli“.

Protestni shodi. — V nedeljo so se vršili po raznih mestih, tako tudi v Gorici in v Trstu protestni shodi proti povzajanju davščine na žganje in pivo, katere so priredili socialni demokratje. Mi se s takimi protesti nikakor ne strinjamo, ker so na škodo našim vinogradnikom.

Davek na samce. — Pri razpravi proračuna finančnega ministerstva je v pond. finančni minister vitez Bilinski rekel, da namerava vlada obdačiti, t. j. vpeljati poseben davek na samce, namreč na osebe, ki nimajo skrbeti, za nikoga razun za sebe.

Cene tobaku zvišajo? — V vladnih krogih se bavijo tudi z mislijo povzhati cene tobaku. Najprej so hoteli zvišati cene cigaretam, kar bi državi neslo 14 milijonov kron, a so to misel opustili. Ni pa izključeno, da vlada, ko spravi pod streho sedanji svoj finančni načrt, stopi pred državni zbor z načrtom o zvišanju cen tobaku.

Vojaški dopusti za časa žetve. — Poveljstvo 3. voja je določilo za letos pri pešpolkih, gorskih in trdnjaviških topničarjih in trenu tritedenski dopust za časa žetve. O tem času se ne vrše nikake orožne vaje niti kako vežbanje. Pri konjenici, poljskih topničarjih in tehničnih oddelkih pa se vežbanje nadaljuje in le če razmere dopuščajo, odpuste nekateri na tritedenski dopust. Letošnje vojaške vaje se zaključijo 11. septembra.

Streljanje proti toči. — Vojno ministerstvo je odpovedalo prodajo smodnika po znižanih cenah za streljanje proti toči.

Postojna — mesto. — V petek je došlo z Dunaja v Postojno brzojavno obvestilo, da je cesar z dekretom dne 9. t. m. povzdignil trg Postojno v mesto. Mesto je bilo v petek v zastavah in topiči so pokali. Zvečer je bila bakljada in razsvetljava.

Znižane cene šolarjem na državnih železnicah. — Opozarjajo se merodajni krogi, da je v osobnem tarifu drž. železnic določilo, po katerem plačajo šolarji izletniki do 20 leta polovično, otroci pod 10 leti pa četrtinko vozne cene. Na to se večkrat pozabi, in ljudje preveč plačajo, ali imajo neprijetne sitnosti pri želez. osobnih blagajnah.

Pomočnik obstrelil mojstra. — V soboto večer je prišel k mizarškemu mojstru Antonu Černetu v ulici S. Anastasio v Trstu pomočnik Miha Severino iz Gradiške po plačo. Pred par dnevi ga je bil mojster nekaj oštel, ker ni bil zadovoljen z delom. Nato Severina dva dni ni bilo blizu. Ta večer mu je mojster očital, zakaj ni prišel delat, mu iz-

plačal, kar mu je šlo ter ga vprašal, ali pride v ponedeljek delat. Namesto odgovora potegne Severino revolver ter ustrelj petkrat na mojstra, ki so ga tri krogelje nevarno zadele. Delavci so se vrgli na besneža ter ga izročili redarjem, nevarno ranjenega Černetu pa so prepeljali v bolnišnico. Upati je, da mu zdravniki rešijo življenje.

Listnica uredništva. — Gosp. I. R. v Črničah: Porabimo!

Listnica uprave: G. Mlekuž Josip, Bovec 60: Denar prejeli! Hvala lepa!

Mestne novice.

m Birma. Naš prevzvišeni knez nadškof bo delil zakrament sv. birme na Binkošti in sicer ob 11. uri v stolnici, popoldne ob 5. uri v cerkvi sv. Ignacija na Travniku, drugi binkoštni praznik ob 11. uri v stolnici, popoldne pa v knez nadškofijski kapeli. Nadalje bo delil prevzvišeni knez nadškof zakrament sv. birme celo osmimo vsaki dan v knez nadškofijski kapeli ob 7. uri zjutraj.

m Shod društva „Skalnica“ se je sponesel prav dobro. Udeležba je bila velika. Govornik č. g. dr. Srebernič je govoril o nalogah, ki jih ima ženstvo v človeški družbi. Pojasnjeval je zglede, koliko dobrega lahko stori ženski vpliv v socialnem, političnem, verskem in družinskem pogledu.

m Shod „Slov. katol. delavskega društva“ v Gorici bo dne 6. junija v restavraciji „Central“ ob 3. in pol pop. t. j. po sv. blagoslovu v cerkvi sv. Ignacija.

m Nagla smrt. V noči od srede na četrtek je umrl v Gorici nagle smrti g. Anton Mažgon, zasebni uradnik v starosti 50 let. Padel je namreč po stopnicah v hiši, kjer se nahaja Gregoričeva gostilna v ulici Sv. Antona ter si zlomil tilnik. Ostal je na licu mesta mrtev. Pokojnik je bil rojen v Cerknem. Poznan je bil jako dobro na Goriškem. Bil je jako nadarjen človek in je sodeloval pri raznih listih. Ako je resničen pregovor: „Vsakdo je svoje sreče kovač“, potem se ne bi moglo trditi o Mažgonu, da bi bil dober kovač svoje sreče. Pokojnik je bil v svojih mladih letih tudi vojak in se je udeležil okupacije Bosne in Hercegovine. Pri obleganju Banjaluke po Turkih se je Mažgon izkazal pogumnega vojaka in je bil tudi odlikovan z malo zlato kolajno za hrabrost. N. p. v m.!

m „Banca popolare“. V torek je imela ta banka, ki je vsled velikanskih izgub pri igrah na borzi prišla v take denarne zadrege, da ni mogel nikakor izostati polom, svoj izvanredni občni zbor v dvorani tukajšnjega gledališča, katerega se je udeležilo nad 300 oseb iz Gorice, iz Trsta, iz Furlanije in z Videmskega. Ta zbor je bil skrajno viharjen, kar je popolnoma naravno, če se pomisli, da znašajo dosedaj znani primanjkljaji nad 2.000.000 K. — Ti neredi v banki pa niso od včeraj, kajti prejšnji ravnatelj banke, italijski podanik Colle, na katerega bodisi da po pravici ali pa tudi krivici zvrčajo vso krivdo, je odnesel pete uže meseca februarja tega leta, in kmalu potem so člani načelstva banke spravili skupaj znesek 500.000 K, meneč, da se bodo s to svoto pokrili vsi primanjkljaji. Ali varali so se, kajti vsako toliko prišlo se je zopet in zopet na sled večjim nerednostim in primanjkljajem, tako, da se sodi, da znaša ves primanjkljaj tamokoli 2.000.000 K. Najprej zatekli so se člani načelstva k banki „Credit“ na Dunaju s posredovanjem pošivodje tukajšnje njene podružnice g. Pavie, da bi ta pritekla „Popolare“ na pomoč ter jo rešila zagate. Banka „Credit“ pa je to ponudbo kar naravnost odklonila. Namesto nje pa je prevzela vendarle

likvidacijo „Banca commerciale triestina“ pod pogojem garancije enega milijona in 500.000 K, katero so ji priskrbeli baje člani ravnateljstva „Banca popolare“ in drugi. — No, in v tem smislu je bil v torek na občnem zboru stavljen in vsprejet tudi predlog, namreč da „Banca popolare“ likvidira ter da likvidacijo prevzame „Banca commerciale triestina“. Obenem je bil izvoljen poseben likvidacijski odsek in pa poseben odsek, ki naj natančno preišče vzroke in krivce tega poloma.

Kazensko sodišče baje zasleduje bivšega bančnega ravnatelja Colleja, ki se nahaja v blaženi deželi, in sinoči so celo govorili, da je bil Colle uže aretiran in sicer v mestu Brindisi.

m Nagla smrt. Andrej Kuin, star 38 let, je sinoči na nekem dvorišču na Kornju nenadma umrl. Pravijo, da je malo prej popil mnogo žganja, baje nad 1 liter.

m Izvojni trg v Gorici. Dne 26. t. m. je bilo pripeljanih na izvojni trg v Gorico 6 kvintalov marelic po 14 K kvintal, 850 kvintalov črešenj po 14 K kvintal, 45 kilogramov jagod po 160 K kilogram, 50 kvintalov graha po 240 K kifogram ter 30 kvintalov špargljev po 50 K kvintal.

Iz goriške okolice.

g Smrtna kosa. V Solkanu je umrla hčerka g. župana v najlepših letih svoje dobe g. čna Pavla Mozetič in sicer dne 25. t. m. ob 5. uri pop. Pogreb se je vršil danes ob 8. uri zjutraj. Naše iskreno sožalje potrti družini in ostalim sorodnikom!

g „Za pravdo in srce“, tragedija v 5 dejanjih, katero je vprizorilo društvo „Zvezda“ na Vnebohod v Sovodnjah, je izpadla dobro. Mnogo ljudstva je prisostvovalo pri vprizoritvi krasne igre. **Igra se prvi binkošni praznik ponovi,** nakar opozarjamo naše občinstvo. Začetek ob 4. uri pop. Po igri nastopijo telovadci in pevski zbor.

g V Kojskem bomo imeli od dne 13. jun. do 20. sv. misijon, ki ga bodo vodili č. Lazaristi iz Ljubljane. Razmere so postale v zadnjih časih močno slabe, tako v javnem, kakor v zasebnem življenju. Mladina ne vidi pri starejših skoraj nikjer lepega vzgleda, posnema jih v slabem, da prekaša jih; kam pridemo po tem... Potreba sv. misijona je nujna. Ti pa, drago ljudstvo, pokaži svojo ljubezen in vdanost do Vsemogočnega — od katerega je odvisna vsa časna in večna sreča — s tem, da boš pridno obiskovalo cerkvene govore, udeleževalo se sv. zakramentov, se sploh lepo in dostojno obnašalo med tem svetim časom in šlo č. misijonarjem na roko. Tudi druge ljudi iz bližnjih vasij vljudno vabimo in prosimo, da se udeleže, kolikor mogoče te svete prireditve, ki jim prinese blagoslov božji. Vsemogočni podeli nam svoj blagoslov in milost, daj nam obilnih sadov, da bomo lahko zadovoljni zrlj na vspehe.

Še eno veselo novico moram dodatih koncu namreč, da bo meseca julija daroval Najvišjemu č. g. Miha Toroš iz Medane, naš sorojak prvo sv. mašo.

Iz ajdovskega okraja.

a Gabrije na Vipavskem, 23. V. 09. — (O boleznih). Raznesla se je vest, da tu pri nas razsaja huda in nevarna bolezen in tudi zadnji „Prim. List“ je opisal to bolezen in njene morebitne nasledke. A prepihala je močna sapa, odgnala pokvarjeni zrak z vsemi svojimi bacili, in boleznih ni več; bolniki so vstali vsi.

Danes je poslala visoka c. kr. vlada iz Trsta zdravnika g. dr. Bergerja k nam, ki je preiskal ozdravljene in

konstatoval — hripa ali influenco. O tej „strašni bolezni“ v tem imenitnem Gabriju so pisali tudi dunajski listi, in gotovo je ministerstvo že telegrafiralo v Trst. Tako izvejo za „mesto“ Gabrije po vsej Avstriji.

Razun treh mladeničev, ki so umrli, so ozdravili vsi. Oboleli so razun par žensk sami krepki moški, nobeden izpod 17 let in malo kdo čez 40; samo čvrsti in za vojsko sposobni! Koliko je bilo bolnikov, je težko dognati, ker mnogi so oboleli, par dni se dobro spotili v postelji in ozdraveli, za katere se nihče zmenil ni. Prvi je obohel na dan sv. Marka, 25. aprila; torej je trajala vsa bolezen približno en mesec. Tudi oni Kerševan v Štanjelu in soproga rodod iz Gabrije nista imela otrpnjenja tilnika, ter sta že zdrava.

Da je pa ljudstvo bilo vse zbegano in prestrašeno, je povzročila nagla smrt 3 mladeničev zaporedoma. Prvi je bil velik, zdrav, krepak v 30. letu starosti; obohel je na hripi, ležal 8 dni, se močno potil, bledel, se prehladil, in z vsem previden v jasnih trenutkih umrl za zapljučnico. K večnemu počitku so ga nesli 4 mladeniči; pevci so peli v slovo nagrobno. Eden izmed teh štirih, ki ga je nesel in nagrobno pel, 36 leten, močan, velik in zdrav, obohel je drugi dan, se močno potil, bledel, — se prehladil in v 3 dneh je komaj prejel zakrament sv. olja — in ni ga bilo več. Tudi njemu so peli nagrobno. Med pevci je bil tudi Nusdorfer, županov sin, 20 leten mladenič, tudi krepak in zdrav. Bil je v nedeljo 16. majnika pod noč. Tisti večer je bil še zdrav videti. Po noči ga je napadlo hudo potenje brez bolečin, — prehladil se je, vroč, bledel je, in o sv. jutru je bil — mrtič. Dobil je le sv. poslednje olje. Ta bolezen je trajala eno noč! Tudi njemu so pevci peli nagrobno, kakor on prej dvema tovarišema. Gospod c. kr. okrajni zdravnik ga je odprl. G. zdravnik je konstatoval zapljučnico neke hude vrste, imenovano „pneumonia cruposa“. To se je videlo na pljučih in po očitnih znamenjih prerezanega črevesa v notranjosti. Kal boleznih je moral imeti že prej, a krepka mladeniška narava se ni zmenila za to. Vsi trije so umrli za zapljučnico, ker so se prehladili. Ker nismo vedeli za vzrok — kajti v taki naglici ni bilo zdravniške pomoči — je ljudstvo bilo v silnem strahu, posebno ker je hripa po svoje napadala ljudi, kakor napada kolera po svoje, s tisto naglico, da so ljudje kar po vrsti cepali na posteljo.

Strah in groza je obšla ljudstvo, ker je šlo vse prenašlo, kakor blisk. In iz tega strahu je ostrašena domišljija raznesla o kužni bolezni, da je Gabrije zastraženo; eni so rekli, da od 20 orožnikov („Slovenec“, „Piccolo“), drugi, da okoli Gabrije čuva kordon vojakov in orožniki; spet drugi, da je otrpnjenje tilnika („Meningitis cerebrospinalis“).

„Prim. List“ je opisal, kaka znamenja ima otrpnjenje tilnika. Te boleznih pri nas pa ni bilo.

Ena misel pa se uriva: Kaki predpisi in postavne naredbe obstoje zastran epidemij, posebno v ubožnih občinah, kjer je treba nagle in izdatne zdravniške pomoči? Prosim v imenu trpečega ljudstva, da bi izvedelo, kje iskati pomoči v epidemijah, ker mi ne poznamo postav. Kedo izmed gospodov zdravnikov naj blagovoli priobčiti v časopisju ta pojasnila, ker se mi zdi, da s samim kostatovanjem in statistiko nam ni čisto nič pomagano. To pojasnilo jako zanima občinske urade in duhovski stan naše dežele.

Št. Valentinčič,
kurat.

a Starega vina imajo na Vipavskem še precej v kletih. Vino je izvrstno. Cena mu je sedaj od 24—28 K hektoliter.

Tudi letošnji zarod kaže lepo, po nekaterih krajih je pričakovati še bogatejše vinske letine.

Iz kanalskega okraja.

kl Kanonska vizitacija v kanalskem dekanatu od dne 12.—24. junija t. l. V soboto dne 12. junija zvečer dohod Prevzvišenega v Kanal. V nedeljo dne 13. junija predpoludne sv. birma v Kanalu; popoldne odhod v Deskle. V ponedeljek dne 14. junija predpoludne sv. birma v Desklah, popoldne vizitacija cerkve sv. Kvirina in birma v Plaveh, popoldne odhod v Gorenjepolje. V torek dne 15. junija predpoludne sv. birma v Gorenjepolju, popoldne odhod v Ročinj in med potom vizitacija cerkve na Krestenici. V sredo dne 16. junija sv. birma v Ročinju in vizitacija cerkve sv. Petra in Pavla; popoldne odhod na Srednje in sv. birma na Srednjem; zvečer odhod v Marijino Celje. V četrtek dne 17. junija sv. birma v Marijinem Celju, popoldne pa v Zapotoku. V petek dne 18. junija vizitacija podružnic in popoldne prihod v Kanal. V soboto dne 19. junija predp. sv. birma v Avčah, popoldne odhod v Levpo in med potoma vizitacija cerkve Nadavčem. V nedeljo dne 20. junija sv. birma v Levpi, popoldne odhod v Lom. V ponedeljek dne 21. junija sv. birma v Lomu, popoldne odhod v Kal. V torek dne 22. junija sv. birma v Kalu, vizitacija cerkve sv. Tomaža; popoldne odhod na Banjšice. V sredo dne 23. junija posvečenje cerkve na Banjšicah, popoldne sv. birma na Banjšicah in odhod v Lokovec. Dne 24. junija sv. birma v Lokovcu in popoldne odhod skozi Čepovan v Gorico.

kl Avče. 23. maja predaval je v našem „Kat. slov. izobraževalnem društvu“ gosp. dr. A. Breclj iz Gorice o starostnem zavarovanju, kar je vzbudilo veliko zanimanja med ljudstvom. Predavatelju se najtopleje zahvaljuje v imenu društva odbor.

kl Avče. Dopisnik „Primorca“ se je zopet oglašil. Kar je prvokrat pisal, sedaj taji, kakor je to liberalcem v navadi. Prvič je pisal, da so morale ženske z bolnimi otroci na veselico, da so tam jokali, zdaj pa pravi, da on ve, da je bila ena „bebčuka“ na veselici, ki pa ni nesla otroka s seboj, ampak je bolnega na cesto postavila, da je tam jokal. „Bebčuko“ ste le tisti dan videli, druge dni pa, ko je morala pustiti otroka celi popoldan in iti delat na polje, takrat vam ni bilo mari za otroka. „Bebčuko“ le pri miru pustite, ker ni nobenemu nič na poti ter pometajte pred svojim pragom. Ali se ne pravi mladino pohujševati, ko jo vodite v liberalni tabor, zapeljujete, da poštenega človeka kar mrzi, ko to sliši. Doma pa ne puščate le enega otroka, ko po krčmah kvantate ampak po 5 in še več v starosti od pol — do 9. leta.

Prejšnje društvo, ki smo ga ustanovili je napravilo vodovod v vasi. Sedaj nam predbacivate, da ste vi plačevali, mi pa žrlj. Povemo vam, da ste vi prej žrlj, mi pa plačevali, tako, da če ste kaj plačali, ste po pravici plačali.

Pomilujemo dopisnika, da se boji da pride izobraževalno društvo na občinske stroške. Nič strahu pred rečmi, katere dopisnik vidi, pa se videti ne dajo!

Dostavek uredništva. V nadaljnjem dopisu se bavi naš g. dopisnik z dopisnikom „Primorca“, kateremu pa je pravica tuje blago. S takimi ljudmi je škoda se prepirati, ki so enaki trdovratni ženi, ki je potapljuje se molila iz vode prste, trdeč, da se trava striže in ne kosi. Takim svojeglavcem je vsaka beseda odveč in prezir najboljši odgovor. Zato naj nam g. dopisnik

oprosti, da dopisnika „Primorca“ tudi mi prezremo in gremo preko njega naprej!

Iz tolminskega okraja.

t **Za tolminsko dekanijo** bo sestanek Sodalitatis sv. Cordis prihodnji četrtek, dne 3. junija ob 1. uri v Oblokah.

t **Sv. Lucija.** — Podpisani odbor k. sl. izobr. društva „Soče“ se tem potom pristrčno zahvaljuje vsem, ki so se v tako ogromnem številu vdeležili društvene veselice dne 16. t. m. Posebno si štejemo v dolžnost, da se javno zahvalimo vrlemu pevskemu zboru iz daljnega Čerkna, ki nam je po končani veselici krasno prepeval pod vodstvom g. G. Bevka; z veseljem smo zrlj med seboj vrle može in fante iz skoraj ravno tako oddaljenih Šebrelj in Dol. Tribuše. Zahvala moštajem Gorenjcem iz Boh. Srednje vasi in vsem društvom izobraževalnim, ki so poslali vsaj zastopnike, iz Podmelca, Roč, Podbrda, Polubinja, Volarij, Kamnega, Idrije, Roč, Gorenjega polja, Gorice. Sosednjih Volčanov, Kozarščanov, Čiginjcev in Seljanov smo pa opazili toliko, da smo jim zares tudi posebne zahvale dolžni. Živeli vsi naši prijatelji! Odbor.

t **Podmelec.** — Dne 31. maja t. l., to je na binkoštni ponedeljek ob 3. in pol uri popoldne bode v tukajšnjem izobraževalnem društvu imel revizijo in ob enem tudi predavanje preč. g. dr. Josip Srebrnič iz Gorice. — Odbor pričakuje in se nadeja, da se na ta dan člani in članice polnoštevilno vdeležijo predavanja, za kojega važnost in temeljitost nam dovolj jamči ime g. predavatelja.

t **Volče.** — Imeli smo tu dne 24. t. m. prvo veselico slov. izobraževalnega društva in lahko rečemo, zadovoljni smo bili z njo. Oder za veselico nam je posodilo bratsko društvo pri Sv. Luciji, za kar mu srčna hvala! Naši društveniki in društvenice so nam priredili kar tri igre: „Čašica kave“, Krčmar pri Zvitem rogu“ in „Jeza nad petelinom in kes“ in sicer tako, da so prvo igro igrale volčanska dekleta, drugo selanski fantje z g. učiteljem na čelu, tretjo pa kozarška dekleta. Bilo je torej takorekoč na odru zastopstvo mladine cele naše fare. Igralo se je v splošno zadovoljstvo, zlasti glavne vloge so bile v spretnih rokih. Izenadila nas je deklamacija „Oljki“, ki jo je deklamovala mala deklica tako lepo, da bi se ob njej lahko učili starejši deklamatorji. Talenti so torej tudi med Volčani, naše društvo naj jih vzbuja in ravija! Med igrami je mešani zbor pod vodstvom g. Kragelja zapel nekaj pesmic, odlikovali so se ženski giasovi, možkih je bilo razmeroma nekoliho premalo število — upamo, da se pomnoži do druge veselice. Pozdravni nagovor je imel č. g. kaplan Godnič, ki je pojašneval, da želi naše društvo le mirnega, lepega izobraževalnega dela. Med udeleženci in gosti smo opazili polnoštevilni vrli pevski zbor iz Sv. Lucije, društvo iz Volarij in Zatolmina ter Polubinja, torej vse naše sosedice. Počastilo nas je tudi nekaj č. gg. duhovnikov, msg. Wolf in Kragelj sè sosednjimi gospodi, gg. častniki tukajšnje vojaške posadke in večinoma vse domače učiteljstvo. Iskrena jim hvala!

t **Volče.** — Prav prijetna dolžnost veže naše kršč. soc. izobr. društvo zahvaliti se slavnemu občinstvu za res prav velik obisk, s katerim je počastilo našo veselico.

Hvala lepa vsem prečastitim gospodom duhovnikom, ki so prišli v tako obilnem številu; dovoli naj se nam, da še posebej omenjamo odlična gosta: visokočastita gospoda prelata: Mnsign. Wolfa iz Gorice in msgn. Kraglja iz Tolmina. Preudana jima hvala!

Iskreno se zahvaljujemo za visoki obisk našemu velerodnemu gospodu stotniku in vsem gospodom častnikom; zahvaljujemo se našim velecenjenim gospe in gospodičnam. Sploh kličemo vsem gostom — hvala; posebej še našim bratskim društvom iz Sv. Lucije, Podmelca, Podbrda, Volarjev, Zatolmina in Polubinja — ki so prišli v tako velikem številu. Prelepa hvala tudi veleč. g. župniku, ki je društvo in goste res gostoljubno sprejel na svoje krasno dvorišče, ki je bilo za to slavnost prav ukusno okrašeno.

Sploh vsem, ki so pripomogli društvu do tako lepega vspeha izreka najpristrčnejšo zahvalo odbor.

t **Polubinj.** — Dne 24. maja t. l. sta se poročila člana „K. s. i. dr.“ in sicer Peter Š a v l i in Katarina K r a g e l j. Mlademu paru obilo sreče!

t **Polubinj.** — Dne 20. maja smo imeli v našem „Kat. slov. izobr. društvu“ lepo predavanje. Predaval nam je predsednik K. S. Z. iz Gorice in sicer o predmetu, kako moramo ravnati z bolniki v slučaju raznih nezgod. Gospodu predavatelju se iz srca zahvaljujemo za predavanje. Odbor.

Iz cerkljanskega okraja.

c **Police.** — Na Vnebohod smo imeli cerkveno žegnanje. Ljudi je prišlo precej, kajti izredno so nas počastili letos g. Kaporar iz Št. viške gore in deset — po drugih celo štirinajst učiteljev ozir. učiteljic. Gospodje učitelji so prišli celo k maši, kar ravno ni njih navada. Naš podžupan Tkavčk si je nabavil veliko vina in piva, kakor mu pravimo mi — Žonte! Da bi se ustavili mladi ljudje, je poklical godce iz Gore in plesali so v skednju. Domačini so zelo pohujševali nad Tkavčkom, ki utegne s plesi odpraviti še teh par nedeljskih maš, ki jih imamo! Po zimi so se nam ponudile nedeljske maše zastonj — proti preskrbi večerje in prenočišča za 1 K, a Tkavčk se še zmenil ni za to, zdaj pa še ples na Vnebohod! Čemu smo pred 40. leti s tolikimi žrtvami ustanovili samostojno vikarijo? Učimo se od Jagrščanov in zadnji čas — tudi od Ravnanov, ki vse drugače postopajo, nego naš paša Tkavčk! To pa smo priobčili, da javnost ne bode mislila, da se vse Police okužene od Št. viškogorskega liberalizma.

c **Nesreč. n padec.** — 54-letni Ivan Seljak iz Bukovega je bil namenjen v nedeljo domov. Prestopiti je imel hrv preko Bače. Nesreča je hotela, da je padel z brvi v potok tako nesrečno, da si je prizadejal hude rane na obrazu. Prepeljali so ga v goriško bolnišnico.

Iz bovškega okraja.

b **Iz Loga pod Mangartom.** — Osemnajstega dne t. m. majnika se je ob trdnjavi pri spomeniku „Hermanu“ na Predilu praznovalo zgodovinsko patrijotično slavje, obhajala se je namreč na slavnostno opremljenem Predilu stoletnica v spomin junaške obrambe naše armade zoper Napoleonove čete. Pri tej slovesnosti, katero je priredil komandant III. vojnega kora, ekscelencija Potiorek, je imel ob 10. uri pod milim nebom sv. mašo z blagoslovom Najsvetejšega naš prevzvišeni knezonadškof goriški dr. Franc Borgia Sedej ob asistenciji vojaškega kurata mons. Kozaka in Feldsuperjorja monsig. Jakliča kakor tudi č. gg. gospodov duhovnikov iz bovškega dekanata. Slovesnosti so se udeležili odlični gospodje, med njimi na prvem mestu cesarski namestnik princ Hohenlohe iz Trsta in namestništveni svetnik g. Princig iz Tolmina, kateri zadnji je poskrbel, da so tudi naši šolski otroci pod nadzorstvom g. učitelja prisostvovali stoletni slovesnosti, in kate-

rim je tudi podaril za njih mlade želodčke blagovoljno denarno darilo, da naj se po končani slovesnosti okrepijo. Namestništvenemu svetniku gosp. Princigu bodi s tem v imenu starišev obdarovanih šolskih otrok izrečena prisrčna zahvala.

Iz komenskega okraja.

km **Gabrovica.** — Kakor je „Pr. List“ uže sporočil, smo imeli pri nas občinske volitve, pri katerih smo pometli iz občinskega zastopa naše liberalce. Volilci so pokazali, da nočejo več biti pod „škofovo“ in županovo raztrgano zastavo! Ljudstvo se je naveličalo imeti v starešinstvu može-kimovce! Živeli volilci, ki ste se odločno postavili v boj proti onim, ki so vas imeli do sedaj za nevedne, a ste sedaj pokazali, ko je prišla ura plačila za vaše parada-starešine predno so isti mislili, da se ne pustite za nos voditi od onih, ki mislijo, da so vso učenost požrli, a zaostajajo še veliko za vami. — Javni ples smo imeli pred časom pri nas. Boben so nosili šolski otroci. Učitelj je to videl, a ni nič ukrenil. Ali mu niso znani šolski predpisi, ki prepuščejo šolskim otrokom vsako umešavanje in prisostvanje pri javnih plesih? Temu gospodu bo treba malo posmoditi pod nos! Najbrže bi bilo za njega to neizrečeno zdravo!

Več občinarjev.

Iz sežanskega okraja.

s **Barka.** — Kdor je zgubil na sejmu v Sežani dne 3. marca malo svoto denarja, naj se oglasi pri Mihi Kljunu v Barki št. 13.

Iz korminskega okraja.

kr **Iz Fojane.** (Kolonske razmere.) Hvala našim državnim poslanecem, da so se tudi za nas revne in zapuščene kolone zavzeli. Čas je bil, da je tudi ostali svet izvedel, kako se godi nam kolonom. Nas kolonov, kakor smo čitali v časopisih, ljudje drugih dežela niti ne poznajo in beseda kolon jim je tuja. Ko so pa spoznali pravi pomen besede kolon, so z začudenjem poslušali one, ki so jim pravili o razmerah in življenju kolonov. — Nekateri koloni — ne vsi — so pravi berači. — Letos so nam črvi sadno drevje objedli in trpimo vsled tega veliko škodo; trta kaže sicer dobro, a samo z vinom ne bomo mogli plačati gospodarjem najemnine. S čem naj potem kolon preživi sebe in večkrat veliko družino! Lastnega zemljišča nimamo nič, trdo delamo, sirk moramo kupovati za drag denar itd. Zraven tega moramo delati gospodarjem za 1-40 K na dan brez jedi in to poleti. Pride sv. Ivan, čas plačevanja: plačaj čevljarja, kovača, krojača, itd. Kolonu je v takih razmerah za obupati. Ponovno prosimo naše poslance pomoči v tem oziru. Kolon.

Kolonom. — Dragi sobratje trpini; Na našem shodu v Vipolžah smo se ožje združili v medsebojno tolažilo. Kako pa je vendar to, da svojega sovražnika „Kmečki glas“ toliko ljubimo, ko nas smeši in se nam roga v naših težnjah. Kako se poteguje za naše koristi „Primorski list“ — in ga ne naročimo, „Kmečki glas“ pa držimo. Sobratje! „Kmečki G.“ ven, „Pr. L.“ ali „Gorico“ pa noter! Ne poljublajmo biča, ki nas lepe; nikar ne podpirajmo več sè svojimi žulji dohtarske malhe. Mermolja naj mrmlja kjer hoče — nikar mu ne dajmo več posluha, ampak oprimumo se naših voditeljev! Briski kolon.

Gospodarske vesti.

Vinorejcem. V tolažbo našim vinogradnikom, kateri ne morejo vina prodati, javimo sledeče: Po Ogrskem pozebli so dne 8. in 9. t. m. trtni pognanki tako, da se ceni vsled tega nastala škoda v vinorodnih krajih na 90%. V krajih, kjer je najmanjša, ceni se še vedno na 45 do 50%. Tako poročajo nemški strokovni listi z Ogrskega. — Na Štajerskem je okolo Ptuja, Ormoža, Ljutomera baje škoda tudi velika, vendar ne presega polovice letošnjega pridelka. — Skoraj v vseh vinorodnih krajih na Niževavstrijskem pozeble so trte vsled slane kolikor toliko; a prišlo je čez ta mošnjo trtje še drugo veliko hujše zlo. Tam namreč v dostih krajih velika večina trt niti ozelenila ni; in temu je vzrok ta-le kaj redka prikazen. Imeli so tam prošlo leto istotako hudo sušo kakor pri nas, vendar pa s tem razlogom, da tam tudi tik pred zimo izdatno deževalo ni, vsled česar se je zemlja noter do najspodnejših plasti tako presušila, in to prej kakor je na površju zmrazilo, da niso na spomlad trte dovolj vlage v sebi imele, da bi mogle ozeleniti. — Po vsem tem gre toraj soditi, da se bodo vinu cene povzdignile, že celo, ako nas še toča kaj obšče.

Za kratek čas.

Žena (možu, ki je prebil mnogo časa v krčmi): „Šleva pijana, nikoli nisi vina sita!“ Mož: „Večkrat kot ti!“

V šoli: Katehet je vprašal malega Tončka: „Šest dni je Bog delal. Kaj je delal pa sedmi dan?“ Tonček: „Sedmi dan je šel k maši!“

Neki učitelj je razlagal učenecem v šoli: „Sol je dišava, katera pokvari jedi, ako se jim je ne priloži.“

Prijatelj: Za Boga vendar prijatelj! Kako izgledaš! Saj si ves porenzan! Kateri osel te neki brije?“ „Sam se brijem!“

Za birmo ||||| in sv. Rešnje Telo

priporočam po znižanih cenah raznovrstne lepe batiste, cefirje, kakor tudi primerne volnate bluže in obleke v crēm barvi. Izbira v tem blagu je velika ter vzorci najnovjši. Za obilen obisk se sl. občinstvu vljudno priporočam ter bilježim spoštovanjem

Franc Ravnikar, Gorica
Raštelj 16.

Kinematograf Salon Central.

Vidno od 22. do 29. maja

PROGRAM:

Rim, večno mesto. — Domo vina pred vsem. — Zaljubljene stare samice Saffs, senzacionalni prizori. — Tepet kot borilec. — Prizori iz ameriških bojev za svobodo. — Ribji lov v Renu blizu Kolina. — Podoba taščice.

Nepriklicljive znižane cene!

Predstave ob delavnikih ob 1/2 8. in 9 uri zvečer. V praznikih in nedeljah predpoldne v 1/2 11 uri; popoldne ob 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. in 9. uri.

Štev. 1364

Op.

Razglas.

Naznanja se, da

Javna dražba

zastavil I. četrteleta, t. i. mesecev januarja, februarja in marca 1908, začne v

ponedeljek, 14. junija 1909,

ter se bo nadaljevala naslednje delavnice in sicer četrte in ponedeljke, od 9. ure zjutraj do 1. popoldne.

Ob sredah in sobotah meseca junija bodo v dražbeni dvorani na ogled sl. občinstvu dragocena zastavila, ki se prodajo na naslednji dražbi, od 10. do 12. predpoludne in od 3. do 5. pop.

V Gorici, 12. maja 1909.

Od ravnateljstva zastavilnice.

Anton Kuštrin,

trgovec v Gorici
Gospodarska ulica št. 25

priloga št. 12. 1909. Vse blago prvo vrste. Priporočila častiti duhovščini in slavnemu občinstvu v mestu in na deželi svojo trgovino jedilnega blaga n. pr. kavo Santos, Sandomingo, Java, Cejlon. Portoriko itd. Olje: Lucca, St. Angelo, Korfu, istrsko in dalmatinsko. Petrolej v zaboju. Sladkor razne vrste. Moko št. 0, 1, 2, 3, 4, 5. Več vrst riža. Mlijsveče prve in druge vrste, namreč ob 1/2 kila in od enega funta. Testenine iz tvornice Znidarskič & Valentič. Zveplenke družbe sv. Cirila in Metoda. Moka iz Majdičevega mlinca iz Kranja in iz Jochmann-ovega v Ajdovščini. Vse blago prvo vrste.

Poprava in kohisijska zaloga dvo-koles in šivalnih strojev, gramofonov za koncerte in gostilni

ter vsakovrstne plošče, zastopnik automatov za gostilne in vsakovrstnih kmetijskih strojev. — Stara dvokolesa se emajlirajo po ceni z ogujem pri **BATJEL-U**

GORICA Stolna ulica 3-4.

Prodaja tudi na mesečne obroke. — Novi slovenski ceniki franco.

Lekarna

Cristofolotti v Gorici

Prave in edine žel. kapljice s snamko sv. Antona Padovanskega.

(Varstvena snamka)

Zdravilna moč teh kapljic je neprekosljiva. — Te kapljice **uredijo vedno preoblijanje**, če se jih dvakrat na dan po jedno žličico popije. — **Okrlep kelodec, storč, da ugine v kratkem času omočila in životna lenost (mrtvost)**. Te kapljice tudi storč, da človek raje jé

Cena steklenici 60 vin.

Svoji k svojim!

Staroznana narodna tvrdka:

Anton Iv. Pečenko

GORICA, ulica Jos. Verdi 26, postreže pošteno in točno s pristnimi belimi in črnimi vini iz lastnih in drugih priznanih vinogradov; potem s pylzenjskim pivom „prazdroj“ iz sloveče češke „Meščanske pivovarne“, in izbornim protivinskim pivom iz pivovarne kneza Schwarzenberga v Protivinu na Češkem, in sicer v sodčkih in steklenicah; z domačim pristnim tropinovcem I. vrste, lastnega pridelka v steklenicah.

Vino dostavlja na dom in razpošilja po železnici na vse kraje avstrijsko-ogrške države v sodih od 56 lit. naprej franco goriška postaja.

Cene zmerne.

Rojaki! Spominjajte se ob vsaki priliki „Šolskega Doma“.

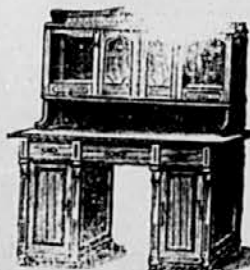
Rojaki! podpirajte slov. šolstvo

= v Gorici! =

Odlikovana mizararska delavnica s strojevim obratom

ANT. ČERNIGOJ

Gorica Tržaška ul. št. 18.
Zaloga pohištva iz lastne delavnice.

Izdeluje cerkvena dela, spovednice, klopi, okvirje, klečalnice itd. Vsakovrstna dela za slavbe.

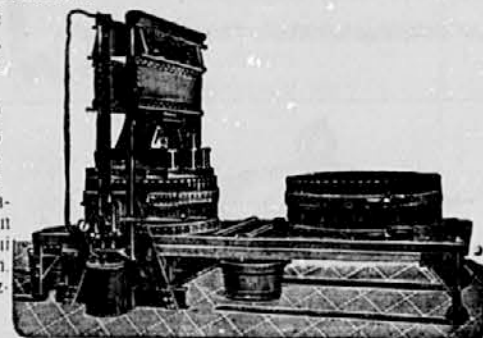
Najboljše Vinske stiskalnice

so naše stiskalnice „Ercole“, najnovjšega in izvrstnega sestava so najtrajni pritisk; jamčimo, da se sok popolnoma iztisne, bolj ko pri vseh drugih stiskalnicah.

Hidravliške brizgalnice „Syphonia“ so najboljše. Delujejo same.

Posode za grozdje: sadje, plugi za vino grade, sušilnice za sadje; ročne stiskalnice za seno; mlatilnice za žito, rezalni stroji za krmo in ročni mlatni za žito, razne velikosti se še razni drugi gospodarski stroji. — Izdelujejo in prodajajo z jamstvom kot posebnost najnovjše, izborne, priznane in odlikovane

Nagrajeni v vseh državah z več ko 600 zlatimi, srebrnimi in častnimi kolajunami. Ilustrovani ceniki in mnogobrojni pohvale v dokaz.

Ph. Mayfarth-ove in dr.

tvornice gospodarskih in vinarjskih strojev na Dunaju, II. Taborstrasse 71.

Preprodajalci in zastopniki se iščejo povsodi, kjer še nismo zastopani

Podpisani priporočam veleč. duhovščini in p. n. slavnemu občinstvu v mestu in na deželi svojo izvrstno

delavnico.

Izvršujem točno in pošteno po najnovjših vzorcih. Pričakujem obilnega naročila in bilježim

z odličnim spoštovanjem

IVAN ŠULIGOJ,

krojaški mojster

ulica sv. Antona 12, GORICA.

ANA LIKAR

naslednica G. Likar

V GORICI -- Semenška ulica št. 10.

Velika zaloga

pisarniških in šolskih potrebščin.

Raznovrsten papir in papirnati izdelk

Knjige: molitvene, šolske, vpisovalne itd.

Svete podobe.

Tiskovine za duhovnije in županije.

Tiskanje zasebnih tiskovin: računov, napisov itd.

Pergamentna papir za zavijanje masla.

Svilen papir in peresa za umetne cvetlice

Svetilke in okraski za veselice.

Velika izbora razgednic.

Albumi za razglednice, poezije in slike (fotografije.)

Preskrbuje se vezanje knjig ceno dobro in lepo.

Dobra postrežba, vse po nizki ceni.

Keil-ov lak

najbolji lik za mehke pode

Keil-ova bela glazura à 90 v.

Keil-ovo mazilo za črevlje à 30 v.

Keil-ov zlatilni lak za okvirje à 40 v.

Keil-ovo voščilo za pode à 90 v.

Keil-ov lak za slamnike v vseh barvah

vedno v zalogi pri tvrdki:

Konjedic & Zajec, Gorica.

Postojna: Anton Ditrich.

Reka: mirodilnica F. Jechel.

Ljubljana: Leskovič & Meden.

Mali Lošinj: G. P. Budna.

Pulj: Augusto Zuliani.

Rovinj: Giuseppe de Vescovi.

Šebenik: Fausto Inchiostri.

Tolmin: Lud. Kacafura.

Slovenska brivnica

v Gorici, na Travniku št. 11.

Podpisani brivski mojster se priporoča sl. občinstvu v mestu in na deželi za obilen obisk. Zagotavlja točno in nad vse značno postrežbo. Obenem se priporoča slavim narodnim društvom za maskiranje igralcev pri vprizoritvi raznih iger po zmernih cenah. — Prevzema vsa lasničarska dela. V zalogi ima toaletne predmete kakor: obveze za brke, mazilo za brke, brilantine, razno milo itd., vse najboljše kakovosti.

V nadi, da sl. slovensko občinstvo blagovoli vzeti na znanje le-to obvestilo, se priporoča za blagohotno naklonjenost.

Franc Novak,

brivec.

Loterijske številke.

22. maja,

Trst 31 77 8 85 6
Linc 84 51 24 11 74

Odlikovana pekarija in sladničarna

K. Draščik

v Gorici na Kornu
(v lastni hiši)

Izvršuje naročila vsakovrstnega pečiva, torte, kolače za birmance in poroke, pince itd. Prodaja različna fina vina in likerje na drobno ali orig. buteljkah. Priporoča se sl. občinstvu. Cene jako nizke.

POZOR!

Edini specialista - optik

J. Primožič

Gorica na Kornu št. 13,

priporoča svojo bogato zalogo optičnih predmetov kakor: raznovrstna očala bodisi niklasta ali zlata v vseh števcih. (Bergkristal), leče itd. vse le po zdravniških predpisih.

Velika izbor: barometrov, toplomerov, zdravniških toplomerov, kugal za lovcve in hribolazce, vage za vino, žganje in razne druge tekočine, mikroskopov ter drugih predmetov spadajočih v to stroko.

Popravlja se izvršujejo točno in po zmernih cenah. — Cena blagu konkurenčna.

Na željo se pošilja blago tudi na dom. Za mnogobrojna naročila se toplo priporoča

J. Primožič, optik.

Anton Potatzky

v Gorici, na sred. Račtela hl. št. 7.

Trgovina na drobno in debelo.

Najceneje kupovalne nirnberškega in drobnega barga ter tkanin, preje in nitij.

Potrebščine

za pisarne, kadilce in popotnike.

Najboljše šivanke in šivalne stroje.

Potrebščine

sa krojače in čevljarje.

Svetinjice, rožni vencu mašne knjižice.

Hišna obuvala za vse letne čase.

Posebnost:

semena za zelenjavo, trave in detelje.

Majbolje oskrbljena zaloga za kramarje, krošnjarje, prodajalce po sejnih in trgih ter na deželi.

Delavnica cerkvenih posod in cerkvenega orodja

Fr. Leban

Gorica,

Magistratna ulica št. 5.

Priporoča preč. duhovščini svojo delavnico cerkvenega orodja in cerkvenih posod, svečnikov itd., vsakovrstnih kovin v vsakem slogu po najnižjih cenah. Popravlja in prenavlja stare reči.

Blago se razpošilja franco.

Tvrška Giuseppe Pich

se preseli s 1. julijem t. l. z Via Rastello št. 19

na Travnik št. 23,

kjer je bila do zdaj trgovina Franc Braunitzer.

Od 15. maja do 1. julija t. l. bo tvrška Giuseppe Pich razprodajala vse v trgovini nahajajoče se blago 20% do 50% popusta.

Goriška zveza

gospodarskih zadrug in društev v Gorici
registrovana zadruga z omejeno zavezo

posreduje pri nakupu kmetijskih potrebščin in pri prodaji
kmetijskih pridelkov.

Zaloga je v hiši „CENTRALNE POSOJILNICE“ v Gorici,
TEKALIŠČE JOS. VERDI ŠT. 32.

IVAN SCHINDLER,

Dunaj III., Erdbergstrasse 12.

pošilja že veliko let dobro znane
stroje vsake vrste za poljedelstvo.

Mline za sadje in grozdje, stiskalnice za sadje in grozdje, škropilnice, poljska orodja, stiskalnice za seno, mlatilnice, vitle, trijerje, čistilnice za žito, luščilnice za koruzo, slamoreznice, stroj za rezanje repe, mline za golanje, kotle za kuhanje klaje, sesalke za vodnjake in gnojnice, vodovode, železne cevi, svinčene cevi. Od sedaj po zopet zdatno znižanih cenah!

Ravno tako vse priprave za kletarstvo: medene pipe, sesalke za vino, gumijeve in konopljene cevi, gumijeve ploče, stroj za točenje piva, škrinje za led, stroje za sladole, priprave za izdelovanje sodovke in peničih vin, mline za dišavo, kavo itd. stroje za izdelovanje klobas, tehnične za živino, tehnične na drog, steberske tehnične, namizne tehnične, decimalne tehnične; železno pohištvo, železne blagajne, šivalne stroje vseh sestav, orodja in stroje vsake vrste za ključavničarje, kovače, kleparje, sedlarje, pleskarje itd.

Vse s večletnim jamstvom!

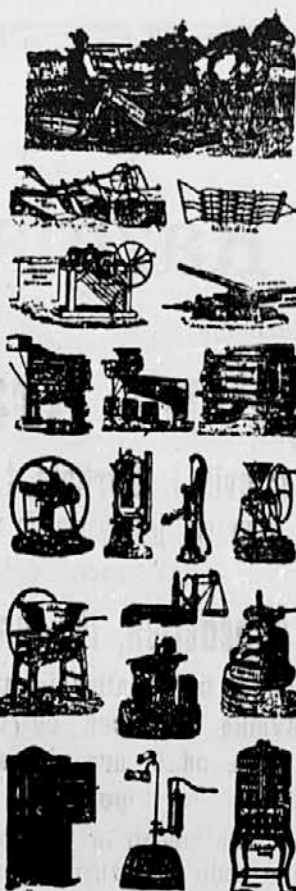
Po najugodnejših plačilnih pogojih, tudi na obroke!
Ceniki z več kot 400 slikami brezplačno,
prekupei in agentje zaželeni. =

Dopisuje se tudi v slovenskem jeziku.

Piše naj se naravnost

Ivan Schindler,

Dunaj III., Erdbergstrasse št. 12.

Naznanilo.

„Centralna posojilnica registrirana zadruga z omejeno zavezo“ v Gorici naznanja, da bode obstoela pričesni s 1. januarjem 1909 hranilne vloge po 4½% (štiri in pol od sto)

Posojila se bodejo dajala članom:

- a) na vknjižbo po 5½% (pet in en četrt od sto);
- b) „menico oziroma poroštvo po 6% (šest od sto.)

Posojila na mesečna odplačevanja ostanejo nespremenjena tako, da se plačuje od vsacih 100 kron 2 kroni na mesec.

GORICA, 4. novembra 1908.

ODBOR.

Kuhinjska in gospodinjska šola v Gorici.

Naznanja se s tem sl. občinstvu, da se „Kuhinjska šola“ v Gorici zopet otvori dne 27. maja in sicer v „S. Gregorčičevem Domu“ v I. nadstropju, ulica Vetturini. Učenke, ki bi hotele obiskovati to šolo, oglasijo naj se do 24. maja t. l. pri vodstvu te šole, ki se nahaja v prej omenjeni hiši. Plača se samo za pouk za vsako učenko po 24 K na mesec. One učenke pa, ki bi hotele v „Kuhinjski šoli“ hrano dobivati in tam stanovati, plačajo 60 K na mesec. V „Kuhinjski šoli“ postreženo bode sl. občinstvu z vsakovrstnimi tečnimi in okusnimi jedili po zmernih cenah. Stalni gostje se sprejmejo. Vodstvo šole se priporoča za obilen obisk.

Marija Grebenc,

lastnica-voditeljica.

Duhovnika išče upravništvo javne

bolnišnice usm. bratov v Gorici, večšega slov., ital. in nemškega jezika. Natančnejši pogoji in podatki, se izvedo pri prijoratu oziroma pri upravništvu označenega zavoda.

Največje veselje

in trajen spomin je za birmanca, ako dobi v dar uro in verižico. Čast. botrom in botricam ulj. priporočam svojo veliko zalogo birmskih daril, najboljših švicarskih ur, dalje verižic, prstanov, priveskov, uhanov, zapestnic itd. v zlatu, srebru in najfinejšem duble, vse po jako zmernih cenah.

Popravila izvršujem točno in ceno.

Aleksander Ambrožič,
urar in trgovec

v Gorici, Tekališče Jos. Verdija 26.

— urar c. kr. državne zeleznice —
v GORICI, Gosposka ulica št. 25

Najlepša darila za

BIRMANCE,

— zlate in srebrne predmete priporoča v veliki izberl —

Jakob Šuligoj.

Zaloga.

Podpisani priporoča p. n. občinstvu v mestu in na deželi svojo

trgovino z lesom, cementom,
peskom, drvni in ogljem

na Volčjidragi pri postaji c. kr državne zeleznice.

Josip NARDIN, trgovec.

Peter Cotič,
čevljarski mojster, Gorica,
Gosposka ulica 1
Raštej 32.

Zaloga vsakovrstnih čevljev za odrasle in otroke. Naročila z dežele se po pošti razpošiljajo. Cene zmerne.

Edino zastopstvo najboljšega čistila za čevlje in usnje v prid družbe sv. Cirila in Metoda.

Prosiva zahtevati listke!

Največja trgovina z železjem

KONJEDIC & ZAJEC

Gorica v hiši Monta.

Priporoča stavbeni Cement, stavbne nositelje (traverze), cevi za stranišča z vso upeljavo, strešna okna, vsakovrstne okove, obrtniško orodje, železo cinkasto, železno pocinkano medeno ploščevino za napravo vodnjakov, vodovodov, svinčene in železne cevi, pumpe za kmetijstvo, sadjerejo in vinorejo, jer vsakovrstna orodja.

Cene nizke, solidna postrežba!

Eno krono nagrade izplačava vsakemu, kdor dokaže s potrdili najine nove ameriške blagajne, da je kupil pri naju za 100 kron blaga.

Prosiva zahtevati listke!

Pozor! Eno krono nagrade!

Pozor! Eno krono nagrade!